

Ата энелер үчүн эскертме

Балаңыз ден соолукка зыяндуу заттарды колдонуп жатканын кантип байкоого болот?

Алгач, биз Сизди алдын ала эскертип коюбуз керек, сиздин балаңызга (кызыңызга) карата шектенүүнүз сиз тарабынан ойлонулуп, жумшак, адеп менен айтылышы керек. Балаңыздын мүнөзүндө өзгөргөн жүрүм турумдун бир эмес бардык белгилери байкалган учурда гана, үй бүлөңүз менен кенешип, бардыгын таразалап тактап туруп, анан балага өз күмөн санооңузду айтууга тийишсиз.

Алар кандай белгилер?

1. Бала (кыз) үйдөн бат бат чыгып кетип жатат. Ал чыгып кетүүлөрүн жакшы түшүндүрө албайт, же маанисиз нерселер менен түшүндүрөт. Сиздин ага «мен сарсанаа болом» дегениңиз, кайда жүргөнүн билүү үчүн тактап суроо бергениңиз, анын тез ачуусун келтирет, кыжырдантат.

2. Бала (кыз) бат баттан эле калп айта баштады. Калпы бир башкача. Жалгыз эле үйдө жок болгону тууралуу эмес, бардык учурларда калп айта баштады. Мектептеги окуусу тууралуу, ж.б. Калп айтуулары бири бирине окшош, же тескерисинче өтө эле чаташкан, түшүнүксүз. Калпын кичине чындыкка окшоштурууга аракеттенбей да калды.

3. Өтө аз убакыттын ичинде сиздин балаңыздын бардык достору, чөйрөсү алмашып кетти. Сиз андан «сенин аябай жакын досуң Нурсултан кайда кетти?» деп сурай баштадыңыз. Сиздин балаңыз колун шилтеп коет же Нурсултан таптакыр бошбой калды деген жооп угасыз. Балаңыздын жаңы досторун таптакыр көрбөйсүз, үйүнүзгө киришпейт, эгерде келип калышса шашып эле эшиктин алдында шыбырашып сүйлөшүп кетип калат. Телефондон көп чалуулар келип, «жашыруун» сүйлөшүүлөр көбөйдү. Балаңыз сизге ким чалганын айтпайт, сүйлөшүп жатканда слэнг сөздөрдү колдонот. Төмөндөгү сөздүктөн көрө аласыз.

4. Балаңызды (кыз) үй бүлөдөгү көйгөйлөр таптакыр кызыктырбай калды. Мисалга сиз туугандарынын (атасы, апасы, карындашы, иниси ж.б.) ооруп жаткандыгы, жагымсыз окуяга дуушар болгондугу тууралуу сүйлөсөнүз, ал угуп жаткандай түр көрсөтүп, бирок кеп эмне жөнүндө болуп жатканын түшүнбөйт. Ал учурда таптакыр башка нерсе тууралуу ойлонуп жатат. Ал сизге ишенбей, алыстап, «муздак» болуп өзгөрүп кетти..

5. Өтө өзгөрдү. Негизинен терс жакка өзгөрүлдү: себеби жок эле кыжырданып, кыйкырынып, долуланып калды. Маанайы тез тезден өзгөрүлүп жатканын байкайсыз. Эки мүнөт мурун эле шайыр шатман, кыска телефон сүйлөшүүдөн кийин эле кечке чейин түнөрүп ойлуу жүрүп калды.

6. Мурунку кызыккан нерселерге кызыгуусу жоголду. Бала (кыз) китеп окубай, телевизор (кино) көрбөй калды. Сабак окубай, даярданууга аракет да кылбастан эле китепти жөн гана ачып алып отурганын байкасаңыз болот.

7. Уктоо тартиби өзгөрдү. Кээде бир күн кечке уктап жатышы мүмкүн, кээде түн ичинде уктабай басып жүргөнүн байкайсыз.

8. Үйүнүздөн акча, буюмдар жоголо башташы мүмкүн. Башында анда санда гана болушу мүмкүн. Биз билгендей, бул нерсе жок дегенде бир жолу болушу мүмкүн.

9. Балаңыз (кыз) кечкисин үйгө мас болуп келгендей сезиле баштайт. Координациясы бузулуп, көз карашы өзгөрүп, көзүн ала качып, батыраак өз бөлмөсүнө качып баштайт.

Көңүл буруңуз!

Дагы бир жолу көңүлүңүздү бурабыз. Өйдөдө сүрөттөлгөн белгилер **өспүрүм курактын психологиялык кыйынчылыктарынын белгилери (симптом)** да болушу мүмкүн. Кээ бир учурларда психикалык оорулардын башталышы да ушундай белгилер менен коштолот. Сиз балаңыз наркотик жөнүндө өйдөдө сүрөттөлгөн жүрүм турумундагы өзгөрүү белгилеринин 9унун 8и байкалганда, ошондой эле абдан байкап, ойлонуп, таразалагандан кийин гана ойлоно баштасаңыз болот.

Кимге кайрылуу керек:

Соц. педагог: 0700396118

Психолог: 0703732882